

साहित्य
संज्ञान
क्र.सं. 3

संस्कृत

विष्णुरक्षा मार्जनसौम्य

६५/सं. ९

(1)

मम एतज्जन्म जन्मांतरा जित नाना विध इति
जनकी भूतशरीरे उत्पन्नोत्पत्त्यमानकफवात
क्षुद्रदेवताग्रहभूतपिशगचसंततज्वरअन्नविद्व
षादिविविधव्याधेः जीवच्छरीराविरोधेन तमू
लनिवृत्तिपूर्वकक्षिप्रात्प्राप्तदोषाद्युःप्राप्तये श्री
तहा विष्णुप्राप्तये विष्णुपानार्जनस्तोत्रतंत्रज
पंतदंगभूतदेवतावाहनं पूजनं मार्जनं च करिष्ये ॥

②

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ दाल्भ्य उवाच ॥ भ
गवन् प्राणिनः सर्वे विषरो गाद्युपद्रवैः ॥
उष्ट्रग्रहोपधातैश्च सर्वकालमुपद्रुताः ॥
॥ १ ॥ अभिचारककृत्याभिस्पर्शरोगैश्च
दारुणैः ॥ सदा संपीड्यमानास्ते तिष्ठन्ति मु
निसत्तम ॥ २ ॥ येन कर्पविपाकेन विषरो गा
द्युपद्रवाः ॥ न भवन्ति नृणां तन्मे यथावद्वक्तु
मर्हसि ॥ ३ ॥ पुलस्त्य उवाच ॥ व्रतोपनासैर्य
विष्णुर्नान्यजन्म नितोषितः ॥ तेन रा मुनि

(2A)

शार्दूलमहारोगादिभागिनः॥४॥ येन तस्य
वणं चित्तं सर्वदेवनरैः कृतं॥ विषग्रहज्व
राणां ते मनुष्यादाहभ्य भागिनः॥५॥ आ
रोग्यं परमामृतिं मनसा यद्यदिच्छति॥ त
तदा प्रोत्यसंदिग्धं परत्राच्युततोषक
त्॥६॥ नाधीनप्राप्तातिन्याधीनविष
ग्रहबंधनं॥ कस्यास्पर्शमयं वापितोषितो
मधुसूदने॥७॥ सर्वदुष्टशमस्तस्य सौम्या
स्तस्य सदा ग्रहाः॥ देवानामप्यध्वो सोऽतु

(3)

अ० न०

॥२॥

द्वेयस्य जनार्दनः ॥८॥ यः समः सर्वभू
तेषु यथात्मनि तथा परे ॥ उपवासादि
नायेन तोषितो मधुसूदनः ॥९॥ तोषि
तेन न जायते न राः पूर्णमनोरथाः ॥ आ
रोगाः सुखिनो भोगा न भोक्ता रोमुनि
सत्तम ॥१०॥ न तेषां शत्रवो नैव स्पर्श
रोगाभिचारिकं ॥ ग्रह रोगादिकं वापि पा
पकार्यं न जायते ॥११॥ अव्याहतानि ॥२॥
रुष्णस्य च क्रीडाया यधानि च ॥ रश्मि
तिसकला पद्मा येन विष्णुरुपासितः ॥

(3A)

॥१२॥ दातुम्यउवाच ॥ अनाराधितगोविं
दायेनराउः स्वभागिनः ॥ तेषां उः स्वाभि
भूतानां यत्कर्तव्यं दयालुभिः ॥ १३ ॥ पश्य
द्भिः सर्वभूतस्थं वासुदेवं महासुने ॥ स
मदृष्ट्वा हृषीकेशं तमेव हिविशेषतः ॥
॥ १४ ॥ पुलस्त्यउवाच ॥ सौवर्णं राजतं ता
म्रं मृन्मयं वानवं दृढं ॥ अब्रणं कलशं शू
द्रं स्थापयेत्तं तु लोपु रि ॥ १५ ॥ तत्रोदकं समा

(4)

वि.अ. न्रीयशुद्धनिर्मलमेवच॥९॥कंशतंकुशान्
साग्रान्स्थापयेत्कलशोपरि॥१६॥वारा
हंनारसिंहं च वामनं विष्णुमेवच॥पूजये
॥३॥ तत्र सकलैरुपचारैः समंत्रकैः॥१७॥वि
रिञ्चिना सहोत्पन्नपरमेष्ठीनिसर्गजानु
दसर्वाणि पापानि दमेः स्वस्तिकरो भव॥
॥१८॥ कुशमूले स्थिता ब्रह्मा कुशमध्ये
जनार्दनः॥ कुशाग्रेशं करं विद्यान्मयो देवाः
कुशे स्थिताः॥१९॥ गृहीत्वेतान् कुशान्

(4A)

साग्रान्कुशान्शङ्खान्पुष्पशेखरान्मार्ज
येत्सर्वगात्राणिकुशाग्रैर्दाल्भ्यशान्तिकृत्
॥२०॥ शरीरे यस्य तिष्ठति कुशोत्थाजलविं
दवः ॥ नश्यंति सर्वपापानि गरुडे नैव पन्नगाः
॥२१॥ विष्णुभक्तो विशेषेण शक्तिस्तद्गतमा
नसः ॥ रोगग्रहविषातानां कुर्याच्छान्तिमि
मांशुभा ॥ २२ ॥ वासुदेवा रसिहं च वामनं
विष्णुमेव च ॥ ध्यात्वा समाहितो भूत्वा दि
शुनामानि विन्यसेत् ॥ २३ ॥ नारसिंहं स
मभ्यर्च्य शङ्खचोदशे समासनः ॥ मंत्रैरेते

(5)

वि० अ० र्वथा लिङ्गं कुर्याद्विबन्धमादृतः ॥ २४ ॥ पूर्वं
नारायणः पातु पारिजातसुदक्षिणे ॥ प्र
॥ ४ ॥ पुष्पः पश्चिमे पातु वासुदेवस्तथोत्तरे
॥ २५ ॥ ईशान्यां वामनः पातु तथाग्नेयां जना
र्दनः ॥ तैर्ऋत्यां पप्रनाभस्तु वायव्यां माध
वस्तथा ॥ २६ ॥ ऊर्ध्वे गोवर्धनो देवोत्परा
यां त्रिविक्रमः ॥ एताभ्यो दशदिग्भ्यस्तु स
र्वतः पातु केशवः ॥ २७ ॥ जले रक्षतु वारा ॥ ४ ॥
हस्थले रक्षतु वामनः ॥ अटव्यां नारसिंहश्च
सर्वतः पातु केशवः ॥ २८ ॥ एवं कृत्वा तु दिग्

(5A)

बं धं विष्णुं सर्वत्र संस्मरेत् ॥ अथ यत्नः कुर्वित
न्यासकर्म यथाविधि ॥ २९ ॥ अंगुष्ठे तु गोविंदं
तर्ज्यां तु महीधरं ॥ मध्यमायां हृषीकेशमना
मिक्यां त्रिविक्रमं ॥ ३० ॥ कनिष्ठिकां न्यसेद्विष्णुं
करमध्ये तु माधवं ॥ अंगुलीरंध्रमध्ये पुष्कणं
विष्णुं विभुं न्यसेत् ॥ ३१ ॥ कंसारिं विन्यसेद्विप्रक
र्योऽस्तु लक्ष्म्योः ॥ एतेन करन्यासेन सर्वमस्या
क्षयं भवेत् ॥ ३२ ॥ शिखायां केशवं न्यसमूर्ध्नि
नारायणं न्यसेत् ॥ मालाधरं ललाटे च गोविंदं
उभुवोर्न्यसेत् ॥ ३३ ॥ त्रिविक्रमं कपोले तु वामनं

(6)

वि० कर्णमूलयोः॥ दामोदरं दंतपुंक्तौ वाराहं नु
बुके तथा॥ ३४॥ चक्षुर्मध्ये यसे द्विच्छं श्रो
त्रयोर्मधुसूदनं॥ उत्तरोष्ठे रुषीकेशं पद्म
नाभं तथा धरे॥ ३५॥ जिह्वायां वासुदेवं
॥ ५॥ उतालोलुगरु उध्वजं॥ वैकुण्ठं कंठमध्ये
उत्पन्नं तं नासिकोपरि॥ ३६॥ दक्षिणे तु
भुजे विप्रविन्यसेत् सप्तोत्तमं॥ वामे भुजे
महाभागं राघवं हृदिविन्यसेत्॥ ३७॥ ॥ ५
कुक्षयोः पृथ्वीधरं चैव पार्श्वयोः केशवं न्य

(6A)

सेत॥ हरिं नामोतु विन्यस्यस्तनयो पीतवास
सं॥ ३८॥ पीतांबरं सर्वतनो हरिं कृष्णोतु वि
न्यसेत्॥ करे तु दक्षिणे विप्रततः संकुर्वणं
न्यसेत्॥ ३९॥ वामे रिपु हरिं विधातु टिमध्ये
पराजितं॥ पृष्ठे स्थिति धरं विधादयुतं स्कं
धयोरपि॥ ४०॥ वक्षस्थले माधवं च कक्ष
योर्जलशायितं॥ नामोतु विन्यसेद्दाल्भ्यवा
सुदेवं गुदे व्ययं॥ ४१॥ स्वयं भुवं मे द्रुमभ्ये उ
र्वोऽश्वेतगदाधरं॥ जानोस्तु श्रीधरं चैव

(७)

वि० अ जंघयोरन्युतं न्यसेत् ॥ ४२ ॥ गुल्फयोर्न
रसिंहं च पादद्वये च तैजसं ॥ अं गुलीषु श्री
६ धरं च पृष्ठाक्षं सर्वसंधिषु ॥ ४३ ॥ नखेषु
माधवं चैव न्यसेत् सादतले न्युतं ॥ रोमकू
पे गुणकेशं कर्णं रक्तास्थि मज्जसु ॥ ४४ ॥
अत्युत्तानंतगोविंदं दातपित्तकफादि
षु ॥ विन्यसेच्च तथैवांतःकरेण च जनार्दनं ६
॥ ४५ ॥ मनो बुद्धिरहंकारचित्तेषु च जनार्दनं ॥
एवं यासविधिं कृत्वा साक्षान्नारायणो भवेत् ॥

(7A)

॥४६॥ तत्तुर्विष्णु मयीतस्य यावत्किंचिन्नभा
षते ॥ एवं मासं विधिं कृत्वा यत्काये शृणुत
द्विज ॥ पादमूले तु देवस्य शंखं यस्य विनि
र्मलं ॥४७॥ वनमातुं हृदि न्यस्य सर्वदेवा
भिपूजितां ॥ गदां वक्षस्त्रं लेयस्य चक्रं चै
व तुष्टतः ॥४८॥ श्रीवत्सांकन्यसे नृमूर्ध्नि
पंकजं कवचे न्यसेत् ॥ आपादमस्तकं चै
व विन्यसेत् पुरुषोत्तमं ॥४९॥ विष्णुमूर्ध्नि
मधोरक्षौ द्वे कुंठे विदिशो दिशः ॥ पातु मां

(४)

वि० अ० सर्वतो रामो धन्वी च क्रीचकेशवः ॥ ओं नमो
भगवते सर्वकेशा पहर्जे हृदयाय नमः ॥ अ
नेने वा न्या निपुं चां गानि सत्वा ॥ अथ वा ॥ न
॥ ७ ॥ मः कमल किंजल्क पीतनिर्मल वाससे ॥ इति
शिरसि । केशवाया दिव्यक्रिया इति शिरवायां
रामो दराय देवायेति कवचं ॥ ऋग्यजुः सा
ममूर्तय इति नेत्रं ॥ नमः पुरुषोत्तमाय कुंफ
ट्टस्य स्त्रं ॥ अथ मार्जनकोन्यासः सर्वथा
पिविनाशनः ॥ आत्मने च परस्मै च विधि

७

(४१)

रेफडाहृतः॥५१॥वेष्णावेनैवकर्तव्यःसर्व
सिद्धिप्रदायकः॥पूजाकालेतुदेवस्यजपका
लेतथैवच॥५२॥होमारंभेचयःकुर्यान्नि
संध्यंशुविनिसुनाः॥यद्युभतरंलोके
तत्सर्वंप्राप्नुयान्नरः॥५३॥आयुरारोग्य
मेश्वर्यमरिपःक्षःक्षयंसुखं॥अभयं
सर्वभूतेभ्योविष्णुलोकंसगच्छति॥५४॥
अस्यश्रीअपामार्जनस्तोत्रमंत्रस्य॥पु
लस्त्यऋषिः॥अनुष्टुप्छंदः॥वराहनार

(१)

वि०अ० सिंहवामनविष्णोदेवताः ॥ हरासुकस्यडरि
तमितिबीजं ॥ अच्युतानंतगोविंदेतिशक्तिः
तस्यहाटककेशांतैति कीलकं ॥ हाहां कुंकुफ
॥ ८ ॥ दस्वाहेत्युल्लं ॥ वज्राधिकूनखेस्पशैतिव्या
पेकं ॥ श्रीकृष्णप्रीत्यर्थं जपे विप्रियोगः ॥ अ
थद्वितीयो न्यासः ॥ वराहनांरसिंहवामननारा
यणज्वलसावकलोचनवासुदेवनामभिः श्री
पूर्वकेश्वतुर्थ्यतैः षडंगानि ॥ अथ ध्यानं
प्रवक्ष्यामि सर्वपापप्रणाशनं ॥ वराहरूपि

(११)

ॐ देवं संसारे दर्वये जपेत् ॥ ५५ ॥ ब्रह्मद्रथं
ब्रह्मज्ञानं ब्रह्मदंष्ट्रं सशोभितं ॥ समस्तवे
दवेदांगैर्युतांगं भूषणैर्युतं ॥ ५६ ॥ उद्धृत्य
भूमिपातालादस्ताभ्यामुपगृह्यतां ॥ आ-
लिङ्ग्य भूमिपुरमासृजि घृतमव्युतं ॥
॥ ५७ ॥ रत्नवेडयं मुक्तादिभूषणैरुपशोभि-
तं ॥ पीतांबरधरं देवं रत्नकुमाल्यानुलेप-
नं ॥ ५८ ॥ त्रयस्त्रिंशद्देवताभिस्तूयमानं दि-
वानिशं ॥ मुनिभिः सनकाद्यैश्चस्तूयमानं

(10)

वि-अ-दिवानि त्रं ॥ ५९ ॥ नृत्यद्विरप्सरसेभिश्च
गीयमानं च किन्नरैः ॥ इति ध्यात्वा तथा
॥ ६० ॥ स्नानं जपेनित्यमनं द्रितः ॥ ६० ॥ सुवर्णमं
उपांतं संप्रपद्यते स केशवं ॥ सकर्णिके
र्दले रश्मिभिरुपारंशोभितं ॥ ६१ ॥ क
लंकरहितं देवं पूर्णचंद्रनिभाननं ॥ तडि
सामसदाशोभिकं ठेनातीव शोभितं ॥ ६२ ॥
श्रीवत्सांकितवक्षस्वतीक्ष्णदंष्ट्रं सुलो
चनं ॥ जपाकुसुमसंकाशं रक्तहस्तं ज्वला

(10A)

नितं ॥ ६३ ॥ पद्मासीनसमासीनयोगपट्टस
माश्रितं ॥ पीतवस्त्रपरीधानं शुक्लवस्त्रोत्त
रीयकं ॥ ६४ ॥ कटिसूत्रेण हेमेन नूपुरेण वि
राजितं ॥ वनमालातिशोभायुक्तं दाम
विभूषितं ॥ ६५ ॥ पंकजाभं चतुर्हस्तं तत्पत्रा
यतलोचनं ॥ प्रातः सूर्यसमं प्रख्यकुण्डला
भ्यां विराजितं ॥ ६६ ॥ अनेकसूर्यसंकाशं मु
कुटाटोपमस्तकं ॥ शंखचक्रगृहीताभ्यामुद्ग
हभ्यां विराजितं ॥ ६७ ॥ केयूरं कितसं शोभं
मुद्रिकाभिश्च शोभितं ॥ जौनूपरिन्यस्त

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com